

ΕΥΧΙΔΑΣ

Ο Ημεροδρόμος των Πλαταιών

Ο αθλητής που έδωσε την ζωή του για να φέρει το ιερό πυρ των Δελφών στις Πλαταιές, μετά την νικηφόρο μάχη

Αθήναι Οκτώβριος 2015

Ελευθέριος Διαμαντάρας

Το καλοκαίρι του 479 π.Χ. τελείωσε νικηφόρα η Μάχη των Πλαταιών στις πεδιάδες της Βοιωτίας. Οι Πανέλληνες ενωμένοι με ηγέτη τον Λακεδαιμόνιο στρατηγό Πausανία, για μία ακόμη φορά κατανίκησαν τις τριακόσιες χιλιάδες των βαρβάρων εισβολέων Περσών με αρχηγό τον Μαρδοχαίο - και όχι Μαρδόνιο - γαμπρό του Ξέρξη, ο οποίος του είχε αφήσει ένα πολυπληθές στράτευμα από 300.000 άνδρες.

Οι Έλληνες μπόρεσαν να συγκεντρώσουν περί τους 100.000 οπλίτες, εκ των οποίων οι 35.000 ήσαν «ψιλοί» - ελαφρά οπλισμένοι Είλωτες - που ακολουθούσαν υποχρεωτικά τους 5.000 Σπαρτιάτες οπλίτες, σε αναλογία επτά προς έναν Σπαρτιάτη.

Οι Πέρσες, παρά την επισπευσμένη αναχώρηση του Ξέρξη για την πατρίδα του, μετά την πανωλεθρία που είχε υποστεί στην ναυμαχία της Σαλαμίνας ένα χρόνο νωρίτερα, είχαν παραμείνει για να δώσουν την τελική μάχη και να υποτάξουν τους αήττητους Έλληνες.

Ο Μαρδοχαίος, κείτονταν νεκρός στο πεδίο της μάχης και οι Σπαρτιάτες, για πρώτη φορά στην ιστορία τους, του έκοψαν το κεφάλι, για να εκδικηθούν τον θάνατο του ήρωα βασιλιά τους Λεωνίδα, ο οποίος είχε υποστεί το ίδιο από τον Ξέρξη στις Θερμοπύλες. Οι Έλληνες συνέλεξαν λάφυρα για να στήσουν

το τρόπαιο της νίκης κατά των βαρβάρων, και μεταξύ τους ήταν και ο ημεροδρόμος Ευχίδας.

Μετά την μάχη, τα διαλυμένα υπολείμματα των Περσών εγκαταλείπουν τα Ελληνικά εδάφη, αφήνουν όμως πίσω τους κατεστραμμένες τις πόλεις και τους βωμούς, ερειπωμένους τους Ναούς και καμένα τα Ιερά Άλση.

Η Ελλάδα έβγαινε νικήτρια από τους Περσικούς πολέμους, έχοντας νικήσει την μεγαλύτερη αυτοκρατορία της εποχής - τους Πέρσες. Οι Έλληνες, με κοινό ψήφισμα αποφάσισαν να μην προβούν σε καμμία ανοικοδόμηση των ιερών για τα επόμενα πενήντα χρόνια, ώστε οι επόμενες γενεές να μην λησμονήσουν τους βαρβάρους Ασιάτες. Ο Ελληνισμός, αφού υπέστη τα πάνδεινα, έσωσε για τρίτη φορά μέσα σε ένδεκα χρόνια όλη την Ευρώπη, με τα τρία φωτεινά ορόσημά του: **Μαραθώνα, Σαλαμίνα και Πλαταιές**.

Οι ιερείς και οι οπλίτες μετά την μάχη, ήθελαν το ιερό πυρ από τον Πύθιο Απόλλωνα, έπρεπε όμως κάποιος να πάει τάχιστα να το φέρει, για να ανάψουν την φωτιά, να ευχαριστήσουν τους θεούς και να εξαγνίσουν τον χώρο της μάχης. Οι Πλαταιείς επίσης, θεώρησαν ότι ο τόπος τους είχε μολυνθεί από την παρουσία των βαρβάρων εισβολέων και την βεβήλωση των ιερών και οσίων τους. Αμέσως συμφωνούν ότι το άσβεστο πυρ της πόλης, έπρεπε να αντικατασταθεί με νέο από τον ιερό ναό του Απόλλωνος των Δελφών, για να εξαγνίσουν την Πόλη από το μίasma που άφησαν πίσω τους οι βάρβαροι, διότι είχαν μολύνει το ιερό πυρ του ναού της Ευκλείας Αρτέμιδας που έκαιγε ανελλιπώς στον βωμό της. Σε αντίθετη περίπτωση, το μίasma θα έφερνε κακοτυχία, λιμούς και άλλα δεινά. Οι τελετές εξαγνισμού δεν θα είχαν αποτέλεσμα δίχως το άμωμο Πυρ, οι πατρώοι θεοί θα απέστρεφαν την προστασία τους από την ακάθαρτη Πόλη, και οιονεί θα παρέμενε κατακτημένη, ακόμη και χωρίς τους βαρβάρους.

Δεν υπήρχε ούτε σκέψη να περιμένουν έστω και μία νύκτα για ξεκούραση. Οι άρχοντες της Πόλεως, αμέσως μετά την μάχη καλούν τον οπλίτη και ημεροδρόμο – δρομέα μακρών αποστάσεων, Ευχίδα. Το μίasma ήταν υψίστης προτεραιότητας. Κάθε καθυστέρηση εξαγνισμού, αποτελούσε ανόσια πράξη και ύβρη προς τους θεούς της Πόλεως.

Ο Ευχίδας ως ημεροδρόμος, ήταν ξακουστός για την αντοχή και την ταχύτητά του στο τρέξιμο. Προσφέρθηκε λοιπόν να τρέξει αυτός, όσο γρηγορότερα μπορούσε στους Δελφούς.

Η εντολή ήταν να πάει τρέχοντας τους Δελφούς και να επιστρέψει αμέσως φέρνοντας καθαρό και αμόλυντο το ιερό Πυρ του ναού, που θα του έδινε ο Ιεροφάντης από το ιερό **του Λοξία Απόλλωνος των Δελφών**. Αμέσως έβγαλε την πανοπλία του και παρέδωσε τον οπλισμό του στους συμπολεμιστές του, τους αποχαιρέτισε και άρχισε την κοπιώδη πορεία του.

Τρέχοντας, έπρεπε να καλύψει μία απόσταση περίπου 1000 σταδίων, ίση με 190 χιλιόμετρα ανώμαλου δρόμου σε μία ημέρα, μέσα από χαράδρες, ποτάμια, στενά μονοπάτια, άλση και βουνά.

Η απόσταση ήταν πολύ μεγάλη, όπως επίσης και η κόπωση από την μάχη, ήταν όμως ο ημεροδρόμος της Πόλεως των Πλαταιών. Η φυσική του αντοχή σε μεγάλες αποστάσεις ήταν μεγαλύτερη από εκείνη των συμπατριωτών του, και η αποστολή του Ιερή.

Ο Ευχίδας ξεκίνησε αμέσως και περνώντας δάση, βουνά και ρεματιές, διέσχισε την πεδιάδα της Βοιωτίας, προσπέρασε τις Θεσπιές και την Λιβαδειά, άφησε τα όρια της Βοιωτίας και πέρασε στην χώρα των Φωκίων. Διέσχισε τον τεράστιο ελαιώνα που κάλυπτε την περιοχή των Δελφών, και έφθασε στον προορισμό του, όπου εξαγνίστηκε στην Κασταλία Κρήνη, φόρεσε το δάφνινο στεφάνι, και ο ιεροφάντης του παρέδωσε το Ιερό Πυρ σε έναν πυρσό. Ο Ευχίδας ξεπερνώντας τον εαυτό του και κάθε εμπόδιο, κατόρθωσε να επιστρέψει στις Πλαταιές σε 24 ώρες πριν πέσει η νύχτα, και να παραδώσει το Ιερό Πυρ έγκαιρα για να προλάβουν να ανάψουν το πυρ στον βωμό της νίκης στο πεδίο της μάχης με τα πολλά Τρόπαια. Όταν άναψε το πυρ στον βωμό που είχε στηθεί για τον εορτασμό της νίκης, ασπάσθηκε τους συμπολεμιστές του, και από την υπέρ προσπάθεια που είχε καταβάλει, έγειρε και ξεψύχησε.

Οι Πλαταιείς αναγνωρίζοντας τον άθλο και την θυσία του σπουδαίου ημεροδρόμου και οπλίτη, τον ενταφίασαν στο ιερό της Ευκλείας **Αρτέμιδος** - γεγονός πολύ σπάνιο η ταφή στους ιερούς χώρους των Ναών - αποδίδοντας με αυτόν τον τρόπο, την ύψιστη τιμή σε θνητό. Χάραξαν δε επάνω στον τάφο του, πάντοτε σύμφωνα με την αφήγηση του Πλουτάρχου, το επίγραμμα: «**Ευχίδας Πυθώδε τρέξας ήλθοε τώδ' αυθημερόν - Ο Ευχίδας έτρεξε στην Πυθία και επέστρεψε αυθημερόν**» (Πλουτάρχου Αριστείδης, 20).

Εις ανάμνηση της νίκης και του άθλου του Ευχίδα, έχει θεσπισθεί ο «**ΕΥΧΙΔΕΙΟΣ ΑΘΛΟΣ**», ιστορικός αγώνας υπερ-αποστάσεων, με πολυετή παρουσία στα αθλητικά δρώμενα της πατρίδας μας.

Ελευθέριος Διαμαντάρας

